K O M U N I K A T
Nr.2

Stowarzyszenie Architektów R.P.
oddział Krakowski

Kraków ul.Mikołajska L.8.-II p.
tel.586-98

Lipiec - sierpień 1951.

Treść komunikatu:

NADZYCZAJNE WALNE ZEBRANIE SARP OKREGU KRAKOWSKIEGO W DN.21.6.51.

Dnia 21 czerwca 1951r. o godz. 19-tej w lokalu Wystawy Architektonicznej odbyło się Nadzwyczajne Walne Zebranie członków Krak. Oddziału SARP. Celem zebrania było przedyskutowanie nowego statutu SARP przed Walnym Zebraniem Delegatów SARP w Warszawie w dn. 7-8 lipca b.r. W zebraniu przewodniczył kol.Piwowarczyk, sekretarzem był kol.Lisowski.
Na wstępie obrad kol.Murczyński podkreślił znaczenie zmiany statutu, który musi odpowiadać nowemu ustrojowi. Jasnym jest, że na pierwszy plan wysuwają się zagadnienia ideowo-zawodowe: wykonanie planu gospodarczego i stworzenie ideologicznych podstaw zawodu architekta. SARP będzie instytucją autorytatywną, będzie rzecznikiem tworzenia się kryteriów i nowych form architektury socjalistycznej. Uważa się za wysoce konieczne stworzenie funduszu architektonicznego na organizację wystaw i bazy szkoleniowej dla architektów. Dzięki nowemu statutowi możliwym staje się połączenie z SARP-em Towarzystwa Urbanistów Polskich, gdyż jest przewidziana możność przyjmowania jako członków niearchitektów zajmujących się zagadnieniami plastyki architektonicznej i urbanistyki.
Nastąpiła dyskusja nad projektem nowego statutu. Wysunięto szereg zastrzeżeń co do sformułowania poszczególnych punktów. Głównym tem tem dyskusji była sprawa organizacji ognisk SARP przy Zakładach pracy i ich rola, sprawa weryfikacji członków SARP zwłaszcza w odniesieniu do kolegów najmłodszych, którzy nie zdążyli dotąd wykazać się twórczością architektoniczną, oraz sprawa rygorów organizacyjnych. Podkreślono konieczność dania naszej organizacji mocnego statutu, który pozwoli na jej rozwój. Akcję doboru członków wobec inflacji ilościowej architektów uznano za słuszną.
Wniosek kolegi Gruszczyńskiego: "Walne Zebranie uważa projekt statutu za słuszny, potrzebny i konieczny" został jednogłośnie przyjęty. Uchwalono również drugi wniosek postawiony przez kol.Strojka "Delegaci zbiorą się i na podstawie dyskusji ustalą wytyczne i przedłożą je jako dezyderaty Nadz.Walnemu Zebr."
Zwrócono uwagę na konieczność wprowadzenia do nowych Władz Naczelnych SARP przedstawicieli środowiska Krakowskiego.

WALNY ZJAZD DELEGATÓW SARP W WARSZAWIE W DNIACH 7 i 8 LIPCA 1951.

W Warszawie w dn. 7 i 8 lipca br. w lokalu SARP przy ul. Foksal odbyło się Walne Zebranie Delegatów SARP.
Skład delegacji Oddz. Krakowskiego:
Delegaci: kol.kol.Ciechanowski, Janowski, Krug, Lisowski, Murczyński, Wichman.
Prezes i członek Zarz.Głównego SARP ko.Ptaszycki.
Z ramienia Zarządu:Krak.Oddz: kol.kol.Mieszkowski, Nehring,Koczur.
Obrady odbywały się w obecności Ministra Budownictwa Miast i Osiedli kol.R.Piotrowskiego i v-ministra kol.Żakowskiego.
W pierwszym dniu obrad przedmiotem dyskusji był nowy statut SARP
Z pośród delegatów Krakowskich zabierali głos w dyskusji kol.kol. Lisowski, Murczyński, Ptaszycki i Wichman, przyczaniając się wielokrotnie do wprowadzenia poprawek do statutu.
Drugi dzień obrad poświęcony był wyborom nowych Władz Naczelnych SARP. Po złożeniu sprawozdania przez ustępujący Zarząd i udzieleniu mu absolutorium ustalono skład Komisji Matki mającej opracować skład nowego Zarządu. Z oddziału Krakowskiego do Komisji Matki wszedł prezes oddziału kol.Ptaszycki.
Następnie przegłosowano i zatwierdzono jednogłośnie nowy statut i przystąpiono do wyborów.
Nowe Władze SARP. Prezes: kol.Ufnalewski
Zarząd Główny SARP: kol.kol.Stępiński, W.Piotrowski, Skibniewski, Krotkiewski, Karpiński, Hryniewiecki, Podwapiński, Minorski,Wolski.
Komisja weryfikacyjna: kol.kol.Krug,Plapis,Szymborski,Chrabelski, Różański, Tworkowski.
Rada Główna SARP: kol.kol.Pniewski, Żakowski, Kaczorowski, [illegible] Piotrowski, Zachwatowicz, Ciilek, Sienicki, Rzepecki, Podgórski, Minkiewicz, Murczyński, Chmielewski.
Sąd fachowy: kol.kol.Ptaszycki, Żórawski, Biszewski, Duchowicz, Korski Witold, Mączeński, Ostrowski, Tłoczek, Brukalski i jako zastępcy: kol.kol.Benko i Zieliński.
W skład Sądu Koleżeńskiego z oddziału Krakowskiego weszli kol.kol. Ciechanowski, Mściwujewski i Koczur.

DZIAŁALNOŚĆ SARP-u WCHODZI NA NOWE TORY.

Zatwierdzenie nowego statutu SARP-u przez Walny Zjazd Delegatów oddziałów, który odbył się w Warszawie w dn.7 i 8 lipca br.zadecydowało o uaktywnieniu działalności naszej organizacji. Delegacja Krakowska w składzie 10-ciu osób pod kierunkiem swego prezesa przeprowadziła wiele poprawek do statutu oraz wprowadziła szereg członków Oddz.Krakowskiego do Komisji.
Oddział Krakowski przygotowuje obecnie wszechstronną działalność zmierzającą do wzmożenia pracy na swym terenie. Powstały nowe ogniska SARP-u: przy Centr.Biurze Proj.Bud.Węglowego, przy Krak. Biurze Proj.Bud.Przem. oraz przy Miastoprojekt Południe.
Powstała tymczasowa Komisja Weryfikacyjna pod kierunkiem członka Głównej Kom.Weryfik. kol.J.Kruga, która rozpocznie przygotowywać materiały potrzebne do weryfikacji członków Stowarzyszenia zgodnie z nowym statutem.
Oddział Krakowskie pierwszy w Polsce rozpoczął prace przygotowawcze do Krajowej Narady Architektów, która ma się odbyć w listopa-

dzie br. w Warszawie.

Równocześnie powstaje Komitet Redakcyjny dla opracowania specjalnego numeru "Architektury" poświęconego problemom Krakowa i Nowej Huty. W jesieni br. zostanie zorganizowana wystawa szkiców architektonicznych. W przygotowaniu jest narada w sprawie problematyki młodzieżowej. Przewiduje się szeroką akcję szkoleniową architektów, przede wszystkim przez odczyty i wycieczki. Zarząd krakowskiego oddziału SARP apeluje do swych członków o wzięcie udziału w pracach pionów organizacyjnych i sekcji.

Sekretarz Oddziału Krakowskiego
S A R P

WYSTAWA ARCHITEKTONICZNA REGIONU KRAKOWSKIEGO

W dn. od 10.VI.br. do 27.VI.br. odbyła się Wystawa Architektoniczna Regionu Krakowskiego. W czasie trwania wystawy miały miejsce liczne dyskusje i omówienia wystaw y:
Dn. 14.VI.br. Dyskusja zorganizowana przez Krakowskie Biuro Projektów Budownictwa Przemysłowego.
Dn.15.IV.br. Dyskusja zorganizowana przez oddział krakowski "Miasto-projekt południe".
Dn.15.IV.br. Dyskusja architektów oddziału krakowskiego zorganizowana oprzez SARP. W dyskusji wzięli udział liczni goście z Katowickiego Oddz.SARP. i przedstawiciele Centr.Zarządu Miastoprojekt z Warszawy kol.kol.Tomaszewski i Jaszuński.
W okresie trwania wystawy zwiedziły ją 3400 osób. Ukazały się wzmianki w prasie krakowskiej.

Konferencja architektów na wystawie Architektury regionu krakowskiego w dniu 15.VI.1951r.

Celem konferencji było zapoznanie się z wystawionymi projektami i dyskusją. Udział wzięli goście z Katowic i Warszawy oraz licznie zebrani koledzy z Oddz.Krakowskiego. Obecnych było 130 osób. Kol.Murczyński otwiera zebranie witając przybyłych. Podkreśla, że od narady architektów partyjnych w czerwcu 1949 trwa dyskusja architektoniczna. Bliższe sprecyzowanie ustalone na pokazie zimowym w Warszawie w Zachęcie.
kol.Tomaszewski /Warszawa/ podkreśla rolę 5-ciu czynników kształtujących architekturę: 1/ otoczenie dosłowne /bezpośrednie/, 2/ otoczenie w sensie przenośni - w sensie ideowego współbrzmienia z epoką, w której powstaje, 3/ wymogów oddziaływania emocjonalnego, zewnętrznego obiektów, 4/ programu użytkowego wynikającego z przeznaczenia, oraz zależności od konstrukcji i materiału, 5/ człowieka projektanta, jego świadomości społecznej, kultury oraz czasu pozostawionego na dojrzewanie projektu.
Następnie kolega Tomaszewski charakteryzuje kierunki panujące w architekturze lat ubiegłych jak formalizm, konstruktywizm, i funkcjonalizm. Obecnie na podstawie tez z Narady Partyjnej i pokazu biur projektowych w Zachęcie, a następnie permanentnej dyskusji mającej wyraz w formie gotowych projektów będą się precyzowały pojęcia realizmu socjalistycznego oraz formy narodowej i jej stosunku do realizmu socjalistycznego. Wytyczne w związku z tym możnaby ująć w przybliżeniu w następujący sposób:

Realizm socjalistyczny a/ zależność formy od otoczenia. Każde dzieło jest jednostką założenia urbanistycznego. b/ Komponowanie wnętrz urbanistycznych z uwzględnieniem ichoddziaływaniam przechodnia. c/ Ocena architektoniczna z uwzględnieniem czwartego wymiaru czasu, d/ Ocena projektu z mikroperspektywy czasowej-ocena własnej pracy - konieczność czasu dla przeprowadzenia procesu twórczego. Forma narodowa - konieczność dyscypliny klasycznego myślenia a/ pogłębianie wiedzy w dziedzinie kultury, b/unikanie eklektyzmu i kompilacji, c/ unikanie barbaryzmów przez pogłębienie kultury zwłaszcza młodszych kolegów.
Konieczne nałożenie na projektanta twórczejdyscypliny, pogłębienie nurtu epoki, ograniczenia indywidualności.
W dalszym ciągu narad wygłoszono 3 correferaty:
Kol.Minich podał historyczny obraz końca XIX wieku i początku XX w. w architekturze, scharakteryzował ówczesne poszukiwania architektury narodowej.
Kol.Janowski zreferował znaczenie attyki polskiej jako zwieńczenia budynku.
Kol.prof. Gruszczyński referował rolę architektury na gruncie form narodowych.
Następnie odbyła siędyskusja połączona z krytyką wystawionych projektów. Przedmiotem dyskusji były zarówno projekty krakowskich biur projektowych jak i projekty nadesłane z Warszawy z ogólnopolskiego pokazu biur projektowych. Projekty krakowskie dyskutowano w trzech grupach: 1/ grupa projektów nawiązujących do okresu międzywojennego, 2/ grupa projektów miejskich nawiązujących do form architektury narodowej i 3/ grupa projektów regionalnych. Dyskutanci podkreślili niezupełne opanowanie klasycznej dyscypliny myślenia, schematyzm elewacji, zbyt słabe nawiązanie projektów do otoczenia. Podkreślono szereg pozytywnych osiągnięć w poszukiwaniu architektury realizmu socjalistycznego zaznaczając, że może najlepiej zostało to osiągnięte w projektach regionalnych.

ODCZYT PROF.Smiałowskiego P.T. "NAUCZANIE ARCHITEKTURY I URBANISTYKI NA UCZELNIACHW POLSCE".

Dnia 13.VI.1951r. odbył się odczyt kol.prof.Smiałowskiego p.t. "Nauczanie architektury i urbanistyki na uczelniach w Polsce". Prof.Smiałowski wskazał pokrótce na dzieje nauczania A i U w okresie międzywojennym. W tym to okresie wykuwały się pierwsze zręby współczesnej architektury polskiej. Przejawiające się wpływy obce pochodzą wyłącznie z zachodu. Przy masowym nauczaniu wybijają się jakgdyby odrębne szkoły, których osiągniecia dyktuje indywidualizm profesora. W okresie tym musiał istnieć duży odsiew i przedłużanie studiów.
W okresie powojennym mamy 4 uczelnie: Warszawę,Kraków, Gdańsk i Wrocław. Uczelnie te uwzględniają w metodzie nauczania osiągnięcia socjalizmu choćby przez stworzenie dwustopniowości oraz dyscyplinę terminowości studiów. Powstały dwie metody 1/wykłady i korekty z kompozycji 2/ wyłącznie korekty. Metoda druga uczy przede wszystkim mówienia o architekturze. Konieczną formą jest studiowanie i robienie projektów na uczelni. Prof.Smiałowski wskazał jeden z podstawowych błędów obecnego kierunku nauczania, to zn. zbyt małą intensywność badań architektury polskiej. Stwierdził, że projektowanie na uczelni nie może być wyłącznie wyżywieniem się plastycznym - projekt wydziałowy musi być w równym stopniu podporządkowany dyscyplinie konstrukcyjnej i materiałowej.Podkreślił

konieczność wzmocnienia współpracy i odpowiedzialności, gdyż osiągnięcia architektoniczne są rzeczą trwałą i wywierają piętno na obliczu kraju i społeczeństwa.

PRACE PRZYGOTOWAWCZE KRAK.OODZ.SARP. DO KRAJOWEJ NARADY ARCHITEKTONICZNEJ"

W ramach prac przygotowawczych do Krajowej Narady Architektów, która ma odbyć się w listopadzie br. w Warszawie, Krakowski Oddział SARP-u zorganizował dwie konferencje: w dn.28.VI.51r. i 5.VII.51.

Konferencja w dn.28.VI.1951r.
Na wstępie Kol.Ptaszycki złożył sprawozdanie z prac Komisji Krajowej Narady Architektonicznej. Powołano trzy komisje: 1.Architektury i Urbanistyki, 2.Organizacji projektowania i pracy architekta. 3.Wystawy ogólnokrajowej. Dotychczas odbyło się zebranie Komisji Architektury i Urbanistyki, na którym dyskutowano metodę przygotowania referatu ogólnego. Jako tezę generalną ustalono konieczność jedności architektury i urbanistyki. Postanowiono w regionach stworzyć zespoły, które opracowałyby do końca lipca 1951 tezy do dalszego przekazania do Warszawy jako wstępne materiały referatowe. Krajowa Narada Architektów ilustrowana będzie wystawą tematyczną w Muzeum Narodowym połączoną z dyskusją i przeźroczami. Region krakowski jako najsilniejszy z regionów musi opracować zasadnicze tezy regionalne. Drugą sprawą jest sprawa naszego zawodu - z tym łączy się Komisja organizacji projektowania i pracy architektów. Została ona podzielona na podkomisje: 1. opracowanie części historycznej 2. opracowanie obecnego etapu rozwojowego. 3.Opracowanie wytycznych dla organizacji projektowania.
Następnie dyskutowano tezy regionu krakowskiego. Postanowiono zebrać wypowiedzi indywidualne, które byłyby podstawą elaboratu zbiorczego. Wypowiedzi powinny być ilustrowane projektamii przykładami z terenu. Jako termin przygotowania materiałów wyznaczono 7 lipca.

Konferencja w dn.5.VII.51r.
Drugie zebranie było poświęcone zapoznaniu z przygotowywanymi przez kolegów tezami.
kol.Wzorek poruszył temat problematyki kształtowania miasta. Kol. Lisowski mówił na temat krytyki architektonicznej i sprawy konkursów architektonicznych. Poruszył konieczność stworzenia języka architektonicznego. Kol.Ptaszycki wygłosił tezy dotyczące formowania nowych ośrodków miejskich w skali oddziaływania regionalnego. Kol.Jasieński wygłosił referat o celowości inwestowania przy odbudowie, przebudowie i rozbudowie osiedli zabytkowych. Kol.Nowak mówił o elemencie przyrody w planowaniu regionalnym. Kol.Swiszczowski o pomocy ekonomicznej dla ośrodków zabytkowych, oraz zestawił przyczyny powodujące niszczenie zabytków. Kol.Komornicki poruszył trudności wynikające z przyczyn natury ekonomicznej na jakie natrafia projektant stosując zasady realizmu socjalistycznego przy projektowaniu dużych ośrodków miejskich. Kol. Domański przedstawił niebezpieczeństwo powszechności typizacji w budownictwie niezależnie od regionu. Mówił o charakterystycznym obliczu Krakowa będącym połączeniem miasta zabytkowego i przemysłowego. Kol.Buraczewska poruszyła konieczność troskliwej opieki urbanistów nad zespołem miejskim Krakowa,

---

Kol.Wzorek podsumował dyskusję ujmując pewne zagadnienia w punkty: 1. Konieczność związania architekta z charakterem regionu. 2.Oparcie prac biur projektów o badania Instytutów Naukowych. 3.Przygotowanie kadr. Powiązanie pracy inżynierów i architektów. 4.Propaganda ~~pracy archite~~ków. 5.Opieka nad architektami. Oszczędna budowania nie usprawiedliwia ubóstwa wyrazu plastycznego. 7. Problem architektów powiatowych. Sprawa pomocy dla nich i kontaktu z nimi.
Utworzono komitet redakcyjny dla opracowania tez na Krajową Naradę Architektów pod przewodnictwem kol.Komornickiego, w składzie: kol.kol.Jasiński, Novak, Wzorek, Wichman.

ORGANIZACJA KÓŁ TERENOWYCH SARP-u

Dn.22.VI.br. w Centralnym Biurze Projektów Przemysłu Węglowego w Krakowie odbyło się organizacyjne zebranie ogniska SARP. Po odczytaniu przez kol.Melanowską wyjątków zes tatutu SARP, które określają organizacyjne formy koła, przystąpiono do wyrobów zarządu ogniska: Przewodniczący: kol.Melanowska, V-przew.: kol. Opaliński, sekretarz: kol.Sołtysówna.

Dn.13.VII.1951. odbyło się zebranie organizacyjne koła SARP przy Krakowskim Biurze Projektów Budownictwa Przemysłowego. Po zagajeniu wygłoszonym przez kol.Łobodzińskiego, kol.Krug objaśnił obecnych o c lach i formie pracy ognisk SARP przy zakładach pracy. W skład wybranego zarządu ogniska weszli: kol.Nowakowski jako przewodniczący, kol.kol.Haupt i Baar-Czewonkowa jako członkowie zarządu. Koło liczy 21 członków.
We wnioskach postanowiono: 1/ Organizować wycieczki na budowy wykonywane na podstawie dokumentacji opracowywanych przez Kra. Biuro Proj.Bud.Przem. 2/ Organizować odczyty na terenie koła. 3/ Przeprowadzać dyskusje na temat projektów opracowywanych przez biuro, 4/ Wywiesić tablicę informacyjną ogniska SARP-u w lokalu Biura przy ul.Tomasza 37.

Dn.14.VII.br. odbyło się zebranie organizacyjne ogniska SARP-w krakowskim oddziale Miastoprojekt_Południe. Po odczytaniu przez kol.Olesia listy członków SARP zatrudnionych w biurze, kol.Wichman z ramienia zarządu krak.oddz.SARP zreferował różnicę między starym i nowym statutem, sprawę weryfikacji członków i organizacji kół SARP przy zakładach pracy. Zdał sprawozdanie z Walnego Zebrania w Warszawie i odczytał skład nowych władz SARP, oraz zapoznał obecnych z zamierzeniami zarządu oddziału SARP na najbliższą przyszłość, jak: wystawa szkiców i fotografiki architektonicznej, oraz konferencja architektów i urbanistów regionu krakowskiego.
Na wniosek kol.Olesia dokonano wyborów: Przewodniczący: kol.Juszczyk Zastępca przew.: kol.Spyt Sekretarz: kol.Lilien.

KOMUNIKAT SEKCJI WYCIECZKOWEJ

Odbyły się następujące wycieczki zorganizowane przez oddział krakowski SARP-u:
Dn.1 lipca wycieczka do Pieskowej Skały i Grodziska - pod kierunkiem Inż.arch.Majewskiego, który na miejscu udzielał wyczerpujących objaśnień w związku z historią i obecną odbudową zamku.

W dn.15 lipca odbyła się wycieczka do Wiśnicza.
Przewidywana z końcem sierpnia wycieczka do Czorsztyna i Niedzicy.

WYSTAWA SZKICOW I FOTOGRAFIKI ARCHITEKTONICZNEJ

We wrześniu br. urządzona zostanie "Wystawa szkiców, rysunków i fotografiki architektów". Prosimy Kolegów o wyruszenie na wakacje ze szkicownikami, ołówkami, farbami i kamerami fotograficznymi, o szkicowanie i fotografowanie w wolnych chwilach. Każdy ciekawy szkic czy też fotografia będą mile widziane.

KALENDARZ ZAJEC

Zebrania plenum zarządu.: 29.VIII.godz.8.00
Zebrania pionów organizacyjnych: 8.VIII.godz.6.15
29.VIII.godz.6.15
Zebranie kierowników ognisk SARP. 6.VIII.

Składki członkowskie.

W poszczególnych biurach i pracowniach architektonicznych zostali wyznaczeni koledzy , którzy będą się trudnili pobieraniem składek członkowskich. Przypominamy o jaknajszybszym uregulowaniu zaległości i bieżącym wpłacaniu składek.
Koledzy z poza Biur Projektów proszeni są o indywidualne wpłacanie w Sekretariacie.
Przypominamy, że w razie niewpłacenia minimum 70% ogólnej sumy składek, subwencja NOT dla naszej organizacji zostanie cofnięta.

Legitymacje członkowskie.

Koledzy, którzy dotąd nie odebrali legitymacji członkowskich zgłoszą się w sekretariacie SARP /ul.Mikołajska 8. II p/ w godzinach urzędowania sekretariatu.
Po odbiór należy zgłosić się z fotografią.

Godziny przyjęć sekretariatu

Codziennie za wyjątkiem sobót w godz.15 - 19. Kraków ul.Mikołajska l.8.II p.tel.586-98.